

обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень, а з суду знято обов'язки збирання доказів і встановлення істини незалежно від наданого сторонами доказового матеріалу. Разом з тим, прийняття відповідних нових заходів і вдосконалення існуючих процедур, спрямованих на більш ефективне відправлення правосуддя, повинно прийматись в комплексі і безумовно не погіршувати положення фізичних та юридичних осіб щодо можливостей реалізації ними свого права на судовий захист.

Висновок. Перелік змагальних можливостей сторін і процесуальних повноважень суду (частина п'ята ст. 13 ГПК України) має відображати спробу законодавця зберегти вірний баланс між змагальністю сторін та активністю суду. Такий баланс пронизує весь ГПК України: норми про процесуальну активність сторін (та учасників справи) та суду взаємодіють між собою, доповнюють одна одну. Даний баланс обумовлений нормою, яка визначає завдання цивільного судочинства (ст. 2 ГПК України). Активні процесуальні повноваження суду не слід розглядати як виключення з принципу змагальності. Таке поєднання забезпечує баланс публічно-правових і приватно-правових інтересів в процесі, дійсну реалізацію права на судовий захист, більш ефективно сприяти досягненню основних завдань і мети судочинства.

Список бібліографічних посилань

1. Европейский суд по правам человека. Избранные решения. Т. 1. М. : Норма, 2000. 841 с.
2. Практика Европейского суда по правам людини. Рішення. Коментарі. 2002. № 1.
3. Гомьен Д., Харрис Д., Зваак Л. Европейская Конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия. М., 1998. 221 с.
4. Case of Brandstetter v. Austria // European Court of Human Rights: офіц. сайт. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57683> <http://echr.coe.int/echr> (дата звернення: 17.10.2019).
5. Мамницький В. Ю. Принцип змагальності у цивільному судочинстві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 1995. 20 с.

Одержано 22.10.2019

УДК 342.92

Катерина Олегівна КРУТ,

кандидат юридичних наук,

науковий співробітник відділу організації наукової роботи

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-3027-4198>

АКТУАЛЬНІСТЬ ПОСИЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА САМОВІЛЬНЕ ВИПАЛЮВАННЯ РОСЛИННОСТІ АБО ЇЇ ЗАЛИШКІВ

Традиційно восени по всій території України люди починають палити сухе листя та чагарники. Спалювання сухих рослинних залишків стало для наших громадян настільки звичним, що практично не звертається увага на те, якої шкоди ці дії завдають довкіллю, життю та здоров'ю людей. Так само ці дії призводять до забруднення атмосфери, води та ґрунту. Скільки видів тварин та рослин зазнають втрат, скільки пожеж із жахливими наслідками вчиняються на території України – все це є наслідком легковажності, бездумності та безкарності громадян. Більш того, за дії такого характеру передбачена адміністративна відповідальність, проте люди, з низкою правовою культурою взагалі не дізнаються про це.

Дивлячись на останні новини всесвіту, проблема погіршення екологічної ситуації, забруднення навколишнього середовища та природних ресурсів є нагальним питанням на багатьох форумах та конференціях. Цією проблемою занепокоєні вчені, політики, економісти, екологи, громадські активісти, геологи та небайдужі люди. У вересні 2019 року на саміті ООН у Нью Йорку виступила всесвітньо відома молода активістка Грета Тунберг, яка наголосила на гострих кліматичних проблемах та бездіяльності з боку державних органів.

Україна не є виключенням, навпаки за останній час ми бачимо різке погіршення кліматичних умов, неприємний запах у повітрі, смог, та погіршення стану здоров'я у людей. За даними громадських організацій показники рівня оксиду вуглецю (чадний газ) були набагато вищі за норму. Наприклад, за даними СМІ рівень забруднення повітря у місті Києві був вище ніж у Пекіні [1]. Однак, за даними Центральної геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського стверджують, що концентрація оксиду вуглецю залишалась у своїх звичних параметрах [2]. Важливо звернути увагу на те, що представники державних органів не констатували погіршення екологічної ситуації, наголошуючи на тому, що показники знаходяться в нормі. Це обумовлюється разовими показниками, ані систематичними спостереженнями.

Офіційного державного моніторингу екологічної ситуації в нашій державі поки що немає. Проте є громадські організації та електронні боти, за допомогою яких проводять аналіз повітря у деяких областях (місцевостях) та повідомляють про стан населення.

У міністерстві енергетики та захисту довкілля України заявили, що довіряти громадському моніторингові забруднення повітря не варто, бо дані беруться з несертифікованого в Україні обладнання. Натомість там визнають, що державні заміри робляться ще за радянською методологією та на радянському обладнанні. Активісти зауважують, що громадський моніторинг забруднення повітря покликаний зафіксувати і вказати державі на наявність проблеми. До

того ж, влада взяла на себе і зобов'язання з імплементації європейських директив щодо якості повітря відповідно до угоди про Асоціацію з ЄС. Поки, однак, організація та методологія моніторингу якості атмосферного повітря стандартам ЄС не відповідає [3].

В статті 361 Угоди про асоціацію України із ЄС вказано, що Співробітництво має на меті збереження, захист, поліпшення і відтворення якості навколишнього середовища, захист громадського здоров'я, розсудливе та раціональне використання природних ресурсів та заохочення заходів на міжнародному рівні, спрямованих на вирішення регіональних і глобальних проблем навколишнього середовища, *inter alia*, у сферах, одна з яких – якість атмосферного повітря [4]. Сподіваємось, що не лише на папері Україна буде виконувати свої зобов'язання. Однак на даний час екологічна ситуація в країні вкрай тяжка. Це можна побачити лише відкривши вікно у себе вдома.

Випалювання рослинності та залишків опалого листя має негативний вплив на здоров'я населення. Лікарі попереджають, що при спалюванні листя виділяється бензопірен, який може викликати у людини рак. З димом у повітря виходять діоксини – одні з найбільш отруйних для людини речовин. Тліюче листя виділяє чадний газ, який блокує постачання кисню до тканин організму. Приміром, одна тонна тліючого листя прирівнюється до тридцяти кілограмів чадного газу. Це дуже отруйний газ, оскільки надзвичайно легко зв'язується гемоглобіном крові, блокуючи доставку кисню до тканин організму. Серце починає працювати з вищим навантаженням, а це – посилює шанс на загострення захворювань серця [5]. При підвищених забрудненнях у повітрі люди відчувають погіршення стану здоров'я, першіння у горлі, головний біль, загострення хронічних захворювань, зокрема серцево-судинних, захворювань дихальних шляхів. Тобто, люди не усвідомлені жахливими наслідками паління рослинності, бездумно, або легковажно ставляться до здоров'я та життя оточуючих та екологічної ситуації взагалі.

Для того, щоб зменшити токсичні викиди в атмосферу та зменшити ризики захворювання населення міністерство енергетики та захисту довкілля України рекомендує компостувати листя – для цього не треба особливих знань або зусиль. Треба спеціальний резервуар або просто яма, куди можна помістити листя, а потім помірно його зволожувати. Навесні цим добривом можна удобрити ґрунт. Наприклад, у Рівному спробували розв'язати проблему із спалюванням листя, безкоштовного приймаючи його на території сміттового полігону. Згодом це листя закомпостують. «Менші викиди в атмосферу – це передусім наша екологічна безпека, – наголосив міністр енергетики та захисту довкілля України Олексій Оржель. – у нас є напрацьований певний пакет законопроектів щодо управління відходами» [5].

Стосовно адміністративної відповідальності за самовільне випалювання рослинності або її залишків, то відповідно до статті 77⁻¹ Кодексу про адміністративні правопорушення: випалювання стерні, луків, пасовищ, ділянок із степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю, рослинності або її залишків та опалого листя на землях сільськогосподарського призначення, у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць, у парках, інших зелених насадженнях та газонів у населених пунктах без дозволу органів державного контролю у галузі охорони навколишнього природного середовища або з порушенням умов такого дозволу, а так само невжиття особою, яка одержала дозвіл на випалювання зазначеної рослинності або її залишків та опалого листя, заходів щодо своєчасного їх гасіння – тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – від п'ятдесяти до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, – тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – від сімдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [6].

Відтак, розмір штрафу за таке правопорушення коливається від 340 до 1360 гривень для громадян, і від 850 до 1700 гривень – для посадових осіб. На сьогодні, розмір адміністративного стягнення є не зовсім коректним, з одного боку, дивлячись масштаби правопорушення та наслідки вчиненого правопорушення, а з другого, розмір мінімальної заробітної плати на сьогоднішній день дещо змінився за останні 10 років. Тому вважаємо за необхідне істотно збільшити розміри накладення штрафу як з громадян, так і з посадових осіб. Окрім цього, у статті немає пункту за скоєння правопорушення повторно.

На сьогоднішній день є петиція «Про посилення відповідальності за самовільне випалювання рослинності або її залишків (внесення змін та доповнення до ст. 77-1 та ст. 255 КУпАП) та повного перегляду КУпАП» [7]. Вважаємо за необхідне долучитися до участі та віддати свій голос за петицію оскільки це є великий крок до справедливого покарання правопорушників, та можливості, що нові штрафи їх зупинять перед скоєнням правопорушення. Це послужить зниженню кількості або зовсім зникненню інцидентів паління рослинних залишків та чагарників.

Найголовніша проблема полягає в тому, що за вчинення правопорушення за самовільне випалювання рослинності або її залишків складати адміністративні протоколи національна поліція не має права. Перелік органів, які уповноважені на це знаходяться у статті 255 Кодексу про адміністративні правопорушення. Відтак особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення є егері та посадові особи користувачів мисливських угідь, уповноважених на охорону державного мисливського фонду, громадський інспектор з охорони довкілля та громадський лісовий інспектор. На жаль органи внутрішніх справ не мають такого права, тобто суттєва більшість правопорушників залишається безкарними, і це є одна з головних проблем погіршення екологічної ситуації в Україні.

Висновок. Проблема забруднення навколишнього середовища, а в частності атмосферного повітря занепокоєні у всьому світі. Шляхами вирішення даної проблеми займаються багато вчених та дослідників. Однак реалії сьогодення показують бездіяльність та легковажність населення, наслідком чого є вимирання деяких видів тварин та рослин, забруднення атмосферного повітря, ґрунту, води, а найголовніше виділяються отруйні для життя та здоров'я

людини токсичні речовини. На даний час ситуація в Україні незадовільна, по перше не має обладнання для якісного моніторингу екологічної ситуації, а по друге норми кодексу про адміністративні правопорушення не відповідають реаліям сьогодення та потребують змін. А саме: відсутні якісні штрафи, які б змогли справедливо та в достатній мірі забезпечити покарання правопорушнику; немає норми за повторне скоєння даного правопорушення; список суб'єктів, які здатні складати протокол дуже вичерпний, що не дає в повній мірі виявляти та штрафувати правопорушників. Отже, посилення адміністративної відповідальності за самовільне випалювання рослинності або її залишків ми вважаємо вкрай актуальним на сьогоднішній день та підтримуємо петицію з цього приводу. Одним із підтверджень актуальності даної проблематики є заплановане на 1 листопада 2019 року засідання робочої групи щодо «Стану моніторингу якості повітря» при Міністерстві енергетики та захисту довкілля України, де будуть представники Міністерства, Гідромедцентру, КМДА, ДСНС, МОЗ, Санепідемстанції. Сподіваємось, що такі наради будуть корисними у вирішенні даної проблематики.

Список бібліографічних посилань

1. В Україні «нездоровий» рівень забруднення повітря // УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/ecology/10728492-v-ukrajini-nezdoroviy-riven-zabrudnennya-povitrya-karta.html> (дата звернення: 20.10.2019).
2. Чутки про смог над Україною є безпідставними // Центральна геофізична обсерваторія імені Бориса Срезневського. URL: http://cgo-sreznevskiy.kiev.ua/index.php?lang=uk&fn=news_full&p=1&f=news-cgo&val=2019-10-21-14-24-27-30&ko=0 (дата звернення: 20.10.2019).
3. Забруднення повітря: яким даним вірити і як захиститися? *Deutsche Welle, Українська редакція*. URL: <http://www.dw.com/uk/забруднення-повітря-яким-даним-вірити-і-як-захиститися/a-50935827> (дата звернення: 20.10.2019).
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони : від 27.06.2014 № 984_011 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 20.10.2019).
5. Чому не можна спалювати листя? URL: <https://www.facebook.com/minecoenergy/photos/a.1096844767038465/2589103131145947/?type=3&theater> (дата звернення: 20.10.2019).
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 07.12.1984 № 8073-X // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 20.10.2019).
7. Про посилення відповідальності за самовільне випалювання рослинності або її залишків (внесення змін та доповнення до ст. 77-1 та ст. 255 КУпАП) та повного перегляду КУпАП : петиція // Президент України : офіц. інтернет-представництво. URL: <https://petition.president.gov.ua/petition/77482> (дата звернення: 20.10.2019).

Одержано 31.10.2019

УДК 34.07+004+351.74

Вадим Анатолійович КУДІНОВ,

кандидат фізико-математичних наук, доцент,
професор кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки
Національної академії внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-5299-0590>

УДОСКОНАЛЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КАРТКИ АВТОМАТИЗОВАНОГО ОБЛІКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

В Національній поліції України створений автоматизований облік адміністративних правопорушень, який здійснюється в інтегрованій інформаційно-пошуковій системі на підставі протоколів (постанов), складених (винесених) уповноваженими на те посадовими особами. Він призначений для здійснення перевірки особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, на наявність (відсутність) даних про повторне протягом року вчинення однорідного правопорушення, за яке особу притягнуто до адміністративного стягнення, аналізу стану застосування адміністративного законодавства органами поліції та формування статистичної звітності, у тому числі у сфері безпеки дорожнього руху [1].

Функціонування зазначеного обліку відбувається відповідно до Інструкції з автоматизованого обліку адміністративних правопорушень. Інструкція встановлює порядок ведення в центральному органі управління поліції, територіальних (у тому числі міжрегіональних) органах поліції автоматизованого обліку виявлених адміністративних правопорушень [1].

Відомості про виявлене адміністративне правопорушення вносяться до електронної картки про адміністративне правопорушення, наведеної в додатку до цієї Інструкції. Картка заповнюється уповноваженим працівником органу Національної поліції, який є авторизованим користувачем та має доступ до інтегрованої інформаційно-пошукової системи для введення і коригування даних.

Проведений нами аналіз структури зазначеної електронної картки про адміністративне правопорушення дозволяє нам запропонувати такі зміни щодо її удосконалення.

До Розділу I. Загальні дані про адміністративне правопорушення:

1. Додати до п. 3 час складання протоколу/постанови про адміністративне правопорушення.
2. Змінити слово «(код)» у п. 3 на слово «(дата)».